



# SIJOITUSNEUVOJAN TUTKINNON (APV2) VAATIMUKSET

Tutkinnon perusteet, rakenne ja vaatimukset

## Sisällysluettelo

<b>TUTKINTOJEN PERUSTEET .....</b>	<b>2</b>
Finanssiala ry:n (FA) sijoitusneuvojan tutkinnon tavoitteet .....	2
Kenelle tutkinto on tarkoitettu.....	3
Tutkinnon suorittaminen ja tentin arvioimisen yleiset perusteet.....	3
<b>SIJOITUSNEUVOJAN TUTKINNON RAKENNE .....</b>	<b>4</b>
Tutkinnon aihealueet ovat: .....	4
<b>TUTKINTOVAATIMUKSET .....</b>	<b>5</b>
<b>1 Kansantalous ja rahoitusmarkkinat .....</b>	<b>5</b>
1.1 Tavoitteet .....	5
1.2 Oppimateriaali .....	5
<b>2 Yritystalous .....</b>	<b>5</b>
2.1 Tavoitteet .....	5
2.2 Oppimateriaali .....	5
<b>3 Sijoitustuotteet ja sijoittaminen.....</b>	<b>6</b>
3.1 Tavoitteet .....	6
3.2 Oppimateriaali .....	7
<b>4 Sijoituspalvelujen tarjontaa koskeva etiikka, sääntely ja yksityisoikeuden perusteet .....</b>	<b>7</b>
4.1 Tavoitteet .....	7
4.2 Oppimateriaali .....	7
<b>5 Sijoittajan verotus sekä perhe- ja perintöoikeuden perusteet.....</b>	<b>8</b>
5.1 Tavoitteet .....	8
5.2 Oppimateriaali .....	8
<b>LIITE 1 VINKKEJÄ OPPIMATERIAALIN HANKKIMISEEN .....</b>	<b>9</b>
<b>LIITE 2 SIJOITUSNEUVOJAN TUTKINTO APV2 KIRJA- JA MONISTELUETTELO .....</b>	<b>10</b>
<b>LIITE 3 SIJOITUSPALVELUALAN TUTKINTOJEN VAATIMUSTASOT .....</b>	<b>12</b>

## APV-TUTKINNOT

Jo yli 15 000 sijoitusalan ammattilaista on suorittanut APV-tutkinnon. Sijoitusneuvojan tutkinnot ja Sijoituspalvelututkinnot on muodostunut alan ammatillisen osaamisen mitta. Se on kiinteä osa alan yhteistä itsesääätelyä.

Alan kilpailun ja sääntelyn seurauksena aktiivisuus kouluttautumiseen on lisääntynyt viime vuosien aikana. Erityisesti osaamisen näyttäminen on tärkeää haettaessa lainsäädännön edellyttämää sijoitusneuvonnan toimilupaa.

Sijoittamisen perusteista on tulossa osa kansalaisen yleissivistystä. Siksi suosittelemme lämpimästi tutkintoja paitsi alalla jo toimiville ja sille pyrkiville, myös kaikille sijoittamisesta ja rahamarkkinoiden toiminnasta kiinnostuneille henkilöille.

## TUTKINTOJEN PERUSTEET

### Finanssiala ry:n (FA) sijoitusneuvojan tutkinnon tavoitteet

Sijoituspalvelualan sääntely asettaa vaatimuksia finanssialan yritysten asiakkaille sijoitusneuvoja antavan tai rahoitusvälineistä, strukturoiduista talletuksista, sijoituspalveluista tai oheispalveluista tietoja antavan ja niitä myyvän henkilöstön tietämyksen ja pätevyyden arvioinnille.

Finanssialan yritysten tulee varmistaa, että yrityksen tarjoamista sijoitustuotteista, sijoituspalveluista tai oheispalveluista tietoja antavalla ja niitä myyvällä henkilöstöllä on tarvittava tietämys ja pätevyys, jotta he

- ymmärtävät yritysten tarjoamien tai suosittelemien sijoitustuotteiden pääpiirteet, riskit ja ominaisuudet, kuten kaikki yleiset veroseuraamukset, joita asiakkaalle aiheutuu liiketoimien yhteydessä. Erityistä huolellisuutta on noudatettava silloin, kun annetaan neuvoja monimutkaisemmista tuotteista (osiot 3, 4 ja 5)
- ymmärtävät tarjotuista tai suositelluista sijoitustuotteista asiakkaalle aiheutuvat kokonaiskulut ja maksut sekä neuvojen ja muiden mahdollisten tähän liittyvien palveluiden antamisesta asiakkaalle aiheutuvat kulut (osio 3)
- täyttävät yrityksille asetetut velvoitteet, jotka koskevat soveltuvuusvaatimuksia (osio 4)
- arvioituaan asiakkaalta saadut tiedot ja otettuaan huomioon muutokset, joita on voinut tapahtua tietojen keräämisen jälkeen, ymmärtävät, miltä osin yrityksen tarjoama sijoitustuote ei ehkä ole asiakkaalle soveltuva (osio 3 ja 4)
- ymmärtävät, kuinka rahoitusmarkkinat toimivat ja kuinka ne vaikuttavat niiden sijoitustuotteiden arvoon ja hinnoitteluun, joita tarjotaan tai suositellaan asiakkaille (osio 1 ja 3)
- ymmärtävät talouslukujen ja kansallisten/alueellisten/maailmanlaajuisten tapahtumien vaikutukset markkinoihin ja niiden sijoitustuotteiden arvoon, joita tarjotaan tai suositellaan asiakkaille (osiot 1,2 ja 3)
- ymmärtävät eron tuottohistorian ja tulevaisuutta koskevien tuottoskenaarioiden välillä sekä ennusteiden rajoitteet (osio 3)
- ymmärtävät markkinoiden väärinkäyttöön ja rahanpesuun liittyvät näkökohdat (osio 4)
- voivat arvioida tietoja, kuten avaintietoesitteitä, esitteitä, tilinpäätöksiä tai taloudellisia tietoja, jotka liittyvät asiakkaille tarjottujen tai suositeltujen tyyppisiin sijoitustuotteisiin (osiot 2 ja 3)
- ymmärtävät erityisiä markkinarakenteita, jotka koskevat asiakkaille tarjottuja tai suositeltuja sijoitustuotteita, sekä näiden sijoitustuotteiden kauppapaikat ja mahdollisten jälkimarkkinoiden olemassaolon (osiot 1, 3 ja 4)

- hallitsevat perustietämyksen tarjottujen tai suositeltujen sijoitustuotteiden arvostusperiaatteista (osio 3)
- ymmärtävät salkunhoitoon liittyvät peruseriaatteen, kuten hajauttamisen seuraukset yksittäisten sijoitusvaihtoehtojen osalta (osio 3).

Sijoituspalvelu- ja sijoitusneuvojan tutkinnon suorittaminen tarjoaa sääntelyn mukaisen tarkoituksenmukaisen arvioinnin henkilöstön tietämyksestä ja pätevyydestä.

Sijoituspalvelualan henkilöstö tarvitsee työssään monipuolista osaamista eri oppialoilta. Sijoitusneuvojan tutkinto on osa Finanssiala ry ja finanssialan itsesääntelyä, jonka avulla pyritään ylläpitämään ja kehittämään alan arvostusta sekä sijoituspalveluyritysten henkilökunnan korkeaa osaamisen tasoa. Finanssiala ry antoi suosituksen sijoitusneuvojan tutkinnon suorittamista kaikille sijoituspalveluja tarjoavien yritysten vaativammassa sijoituspalvelutehtävissä toimiville henkilöille 2015 alusta.

Sijoitusneuvojan tutkinto on jatkotutkinto sijoituspalvelututkinnolle, jonka suorittaminen on siten edellytys sijoitusneuvojan tutkinnon suorittamiselle. Sijoitusneuvojan tutkinnon tavoitteena on sijoituspalvelututkinnossa hankittujen tietojen syventäminen ja laajentaminen. Tutkinnon rakenne ja aihealueiden mukainen jaottelu on vastaava kuin sijoituspalvelututkinnossa.

Koska tutkinto on sijoituspalvelututkinnon jatkotutkinto, perustuvat vaatimukset lähtökohdalle, että suorittaja osaa jo entuudestaan sijoituspalvelututkinnon keskeiset perusasiat. Tutkintokysymysten ratkaiseminen edellyttää sijoituspalvelututkinnon vaatimuksiin kuuluvien keskeisimpien perusasioiden tuntemista eri aloilta, kuten rahoituksesta, kansantaloudesta, yritystaloudesta, kirjanpidosta ja juridiikasta.

Tutkintovaatimusten oppimateriaalia päivitetään säännöllisesti, joten sijoitusneuvojan tutkinnon tenttien tehtävät pyritään laatimaan siten, etteivät materiaalin muutokset aseta suorittajia eriarvoisen asemaan. Suosittelemme tästä huolimatta tutkinnonsuorittajia kertaamaan ja päivittämään myös sijoituspalvelututkinnossa vaadittavia asioita.

### **Kenelle tutkinto on tarkoitettu**

Tutkinto on tarkoitettu ensisijaisesti arvopaperimarkkinoilla vaativissa esimies-, valvonta- ja asiakaspalvelutehtävissä työskenteleville henkilöille, kuten asiakasyhteyksiä hoitaville sijoitusneuvojille ja omaisuudenhoitajille. Tyypillinen suorittaja toimii esim. yksityispankki- tai omaisuudenhoitoyksiköissä.

Varainhoidon salkkujen sijoitustoiminnasta vastaaville henkilöille Finanssiala ry suosittelee esimerkiksi CEFA / CIIA / CFA-tutkintoja.

### **Tutkinnon suorittaminen ja tentin arvioimisen yleiset perusteet**

Tutkinto suoritetaan kokeena, jonka järjestämisestä vastaa APV-sijoitustutkinnot Oy. Sijoitusneuvojan tutkinnon suorittaminen edellyttää APV sijoituspalvelututkinnon suorittamista hyväksytysti. Finanssiala ry ja tutkinnon opintovaatimuksista vastaava APV-sijoitustutkinnot Oy eivät järjestä tutkintoihin valmentavaa koulutusta eikä tentteihin osallistuminen edellytä valmentaviin koulutukseen osallistumista. Käytännössä kuitenkin useimmat tenttien suorittajat ovat osallistuneet ennen tentin suorittamista johonkin valmistavaan koulutukseen. Tenttiin valmistautuessa opintovaatimukseen sisältyviä vanhentuneeseen lainsäädäntöön tai tilastojen lukuarvoihin liittyvää sisältöä ei ole tarpeen huomioida. Molemmat tutkinnot arvostellaan asteikolla hyväksytty / hylätty. Tutkinnon suorittaja saa lisäksi tietää henkilökohtaisen pistemääränsä.

## SIJOITUSNEUVOJAN TUTKINNON RAKENNE

### Tutkinnon osat

Molemmat tutkinnot rakentuvat viidestä eri aihealueesta, jotka kaikki suoritetaan samanaikaisesti. Tutkintojen suorittamisen kannalta jaolla ei ole merkitystä, mutta käytännössä pisterajan asettamisella pyritään siihen, että hyväksytty suoritus edellyttää perustietojen hallintaa kaikilta aihealueilta.

Sijoitusneuvojan tutkinnon suorittajalta edellytetään sijoituspalvelututkinnon perustiedot kullakin aihealueella. Sijoitusneuvojan tutkinnossa vaatimukset voivat olla osittain päällekkäiset sijoituspalvelututkinnon vaatimusten kanssa. Tällöin sijoitusneuvojan tutkinnossa vaaditaan syvällisempää aihealueen tuntemusta.

### Tutkinnon aihealueet ovat:

1. Kansantalous ja rahoitusmarkkinat
2. Yritystalous
3. Sijoitustuotteet ja sijoittaminen
4. Sijoituspalvelujen tarjontaa koskeva etiikka, sääntely ja yksityisoikeuden perusteet
5. Sijoittajan verotus sekä perhe- ja perintöoikeuden perusteet

## TUTKINTOVAATIMUKSET

### 1 Kansantalous ja rahoitusmarkkinat

#### 1.1 Tavoitteet

Tutkinnon suorittajan on ymmärrettävä kansantaloustieteen perustermit sekä kansantalouden ja rahoitusmarkkinoiden välinen yhteys.

Tutkinnon suorittajan tulee lisäksi ymmärtää makrotalousteorian keskeiset käsitteet, joiden avulla voi ymmärtää, mikä merkitys toimintaympäristön muutoksilla kuten, keskuspankin toiminnalla, sääntelyllä sekä inflaatiolla on rahoitusmarkkinoiden kehitykselle. Suorittajan tulee myös ymmärtää miten kansainvälinen talouskehitys vaikuttaa Suomen talouteen ja arvopereiden hinnanmuodostukseen.

Tutkinnon suorittajan tulee pystyä seuraamaan talousinformaatiota ja sen perusteella selvittämään asiakkaalle, mitä kansantalouden muutokset voivat merkitä asiakkaan sijoitustoiminnalle. Lisäksi suorittajan tulee ymmärtää, kuinka rahoitusmarkkinat toimivat ja kuinka ne vaikuttavat niiden sijoitustuotteiden arvoon ja hinnoitteluun, joita tarjotaan tai suositellaan asiakkaille. Lisäksi suorittajan tulee ymmärtää talouslukujen ja kansallisten/alueellisten/maailmanlaajuisien tapahtumien vaikutukset markkinoihin ja niiden sijoitustuotteiden arvoon.

#### 1.2 Oppimateriaali

- Knüpfer, Samuli – Puttonen, Vesa: *”Moderni rahoitus”*. Alma Talent, 2018, 10. painos, kirjasta luku 3. ISBN 9789521434327.
- Lindholm, Timo – Kettunen Juhani: *”Globaali kansantalous”*. Edita Publishing, 2016, 1. painos. eISBN 9789513770563, ISBN 789513768003.

### 2 Yritystalous

#### 2.1 Tavoitteet

Tutkinnon suorittajan on ymmärrettävä yrityksen toiminnan ja sen analysoinnin perusteet sekä yritystalouteen liittyvät peruskäsitteet: tilinpäätösanalyysi, yrityksen tuloslaskelma ja tase, sekä niihin liittyvät keskeiset tunnusluvut ja niiden tulkinta. Tutkinnon suorittajan on ymmärrettävä yritystalouden toiminta, yrityksen pääomarakenteen vaikutus tulokseen, tilinpäätöstietojen oikaiseminen ja arvonmääritys. Lisäksi suorittajan on ymmärrettävä millä perusteilla yritystä arvioidaan sijoituskohteena.

#### 2.2 Oppimateriaali

- Knüpfer, Samuli – Puttonen, Vesa: *”Moderni Rahoitus”*. Kirjasta luvut 5, 8 ja 10. Alma Talent, 2018, 10. painos, ISBN 9789521434327.
- Nasdaq: *”Opi osakkeet”*. 11 painos. Luvut 4.2.-4.4.
- Salmi, Ilari: *”Mitä tilinpäätös kertoo?”*. Edita Publishing, 2015, 8-9. painos. ISBN 9789513762391.



### 3 Sijoitustuotteet ja sijoittaminen

#### 3.1 Tavoitteet

Tutkinnon suorittajan on tunnettava arvopaperimarkkinoiden rakenne ja toiminta, eri omaisuusluokkien keskeiset ominaisuudet, sijoitusrahastojen toimintaperiaatteet ja rahastotyypit, vakuutussäästämisen ominaisuudet, vakuutussäästämisen ominaisuudet, pääomaturvatun sijoittamisen periaatteet sekä pitkäaikaissäästämiseen liittyvät vaihtoehdot. Tavoitteena on, että suorittaja ymmärtää yritysten tarjoamien tai suosittelemien sijoitustuotteiden pääpiirteet, riskit, ominaisuudet ja asiakkaalle aiheutuvat kokonaiskulut ja maksut sekä neuvojen ja muiden mahdollisten tähän liittyvien palveluiden antamisesta asiakkaalle aiheutuvat kulut.

Suorittajan on tunnettava ja ymmärrettävä sijoittajien kannalta keskeiset sijoitusten tuottoja ja riskejä koskevat periaatteet ja tunnusluvut. Suorittajan tulee osata neuvoa sijoittajaa ymmärrettävästi sijoittamisen riskeihin sekä sijoituskohteisiin liittyvissä kysymyksissä sekä osata sijoitusneuvontatilanteessa neuvoa asiakasta tekemään pitkän aikavälin säästämissuunnitelma.

Tutkinnon suorittajalta edellytetään syvällistä ymmärrystä kotimaisten ja kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden toiminnasta. Suorittajan tulee pystyä soveltamaan arvopaperimarkkinoita koskevaa taloudellista informaatiota ja tilinpäätösanalyysin avulla tuotettuja tunnuslukuja yksittäisen sijoituspäätöksen teossa sekä muodostaa näkemys yksittäisen arvopaperin oikeasta arvostustasosta.

Suorittajan tulee tuntea sijoitusrahastojen toimintaperiaatteet ja eri rahastotyypit. Suorittajan tulee osata hakea sijoitusrahastoja koskevaa informaatiota, tuntea perusteet rahastojen tuottojen vertailulle, avaintietoesitteen sisältö ja osata hyödyntää rahastojen raportoimia tunnuslukuja sijoituspäätösten teossa. Suorittajan tulee tuntea rahaston ja osuudenomistajan verotuksen perusteet.

Lisäksi suorittajan tulee ymmärtää yleisimmät salkunhoitonäkemykset – aktiivinen ja passiivinen, absoluuttinen tuotto / suhteellinen tuotto, sekä rahastojen sijoitustyylien mukainen luokittelu. Suorittajan tulee pystyä arviomaan analyttisesti sijoitusrahastoliiketoimintaa Suomessa ja EU-maissa ja ymmärtää Suomessa myytävien sijoitusrahastojen rakenteelliset erot (yhtiömuotoiset rahastot, sopimusperusteiset sijoitusrahastodirektiivin mukaiset rahastot ja erikoissijoitusrahastot). Suorittajan tulisi pystyä neuvomaan asiakasta rahastojen valinnassa asiakkaan riskinsieto/tuotto-odotusprofiiliin mukaan sekä pystyä auttamaan asiakasta rahastojen vertailussa. Tämä edellyttää suorittajalta analyttistä kykyä tulkita sijoitusrahastojen vertailussa käytettäviä tunnuslukuja.

Suorittajan tulee tuntea sekä laskuperustekorkoiset että sijoitussidonnaiset säästö- ja sijoitusvakuutukset sekä vapaaehtoiset eläkevakuutukset ja niiden verokohtelu.

Suorittajan tulee osata sijoitusneuvontatilanteessa kartoittaa asiakkaan sosiaaliturvan kokonaistaso, sekä sen perusteella neuvoa asiakasta sen täydentämisessä asiakkaalle parhaiten soveltuvilla tuotteilla.

Edellisen lisäksi suorittajan tulee ymmärtää syvällisesti henkilövakuutuksen elinkaari sekä korvausten ja etujen määräytyminen vakuutussopimuksen perusteella. Suorittajan tulee ymmärtää vakuutustoiminnan yhteiskunnallinen merkitys. Suorittajan tulee myös ymmärtää kotitalouksien säästämismotiivit sekä yhteiskunnan ylläpitämisen sosiaaliturvan merkitys kansalaisten säästämiskäyttäytymiseen.

Suorittajan tulee tuntea ja ymmärtää vakioidut johdannaiset sekä OTC-johdannaisten perusteet.

### 3.2 Oppimateriaali

- APV-tutkinnot materiaali: ”*Joukkorahoitus*”. V2. Moniste kokonaisuudessaan. Opas löytyy osoitteesta <http://www.aaltoee.fi/ohjelma/sijoituspalvelututkinnot/sisalto-aikataulu> (alavalinta osaamisvaatimukseen kuuluvaa oppimateriaalia).
- Finanssiala: ”*Markkinakatsaus*”. Uusin saatavilla oleva painos. Materiaali kokonaisuudessaan. Materiaali löytyy osoitteesta <https://www.sijoitustutkimus.fi/palvelut/instituutio-sijoittajille/rahastoraportti/> (alavalinta viimeisin markkinakatsaus).
- Järvinen, Sami – Parviainen, Antti: ”*Pääomaturvattu sijoittaminen*”. Alma Talent, 2014. 3. uudistettu painos. Kirjasta luvut 1-9. ISBN 9789521421686.
- Kallunki Juha-Pekka – Martikainen, Minna – Niemelä, Jaakko: ”*Ammattimainen sijoittaminen*”. Alma Talent 2012, 7. painos. ISBN 9789521417634.
- Nasdaq: ”*Opi optiot*”. 26. painos. Oppaasta luvut 1 ja 2.
- Puttonen, Vesa – Repo, Eljas: ”*Miten sijoitan rahastoihin*”. Alma Talent, 2011, 5. painos. ISBN 9789510378076.
- Pörssisäätiö: ”*Sijoittajan korko-opas*”. Opas löytyy osoitteesta <http://www.porssisaatio.fi/opetus>.
- Ylönen Marjo: ”*Eläkesäästäminen 2017*”. Vakuutus- ja rahoitusneuvonta 2017. Teksti löytyy Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan kotisivuilta [www.fine.fi](http://www.fine.fi) kohdasta julkaisut.

## 4 Sijoituspalvelujen tarjontaa koskeva etiikka, sääntely ja yksityisoikeuden perusteet

### 4.1 Tavoitteet

Tutkinnon suorittajan tulee tuntea sijoitus- ja pankkipalvelujen tarjontaa sääntelevät eettiset- ja menettelytapanormit, joita ovat lainsäädäntö, viranomaisohjeistus ja alan itsesääntely. Erityisesti suorittajan tulee tuntea sijoituspalvelujen tarjontaan liittyvät vastuukysymykset.

Suorittajan tulee hallita yksityisoikeuden peruskäsitteet, oikeustoimet, edustus, vakuudet, vahingonkorvaus, vakuutus sekä yritystoimintaan liittyvät juridiset peruskäsitteet.

Lisäksi suorittajan tulee tuntea osakeyhtiön päätöksentekomenettelyä määrittävän lainsäädännön perusteet. Suorittajan tulee myös pystyä soveltamaan sijoituspalvelun tarjoamista ja menettelytapoja koskevaa sääntelyä asiakastoimeksiantojen hoidossa.

### 4.2 Oppimateriaali

- APV-tutkinnot materiaali: ”*Markkinapaikkojen sääntely*”. V1. Moniste kokonaisuudessaan. Opas löytyy osoitteesta <http://www.aaltoee.fi/ohjelma/sijoituspalvelututkinnot/sisalto-aikataulu> (alavalinta tutkintovaatimukseen kuuluvaa oppimateriaalia).



- APV-tutkinnot materiaali: ”Rahanpesu”. V2  
Moniste kokonaisuudessaan.  
Opas löytyy osoitteesta <http://www.aaltoee.fi/ohjelma/sijoituspalvelututkinnot/sisalto-aikataulu> (alavalinta tutkintovaatimukseen kuuluvaa oppimateriaalia).
- APV-tutkinnot materiaali: ”Markkinoiden väärinkäyttö”. V2.  
Moniste kokonaisuudessaan.  
Opas löytyy osoitteesta <http://www.aaltoee.fi/ohjelma/sijoituspalvelututkinnot/sisalto-aikataulu> (alavalinta tutkintovaatimukseen kuuluvaa oppimateriaalia).
- Hoppu, Esko – Hoppu Kari: ”Kauppa- ja varallisuus oikeuden pääpiirteet”.  
Alma Talent 2016, 16. uudistettu painos. Sivut 21-99, 199-226, 245-313, 343-439.  
ISBN 9789521425165.
- FINSIF: ”Vastuullisen sijoittamisen opas”. FINSIF 2017. Opas löytyy osoitteesta <https://www.finsif.fi/vastuullisen-sijoittamisen-opas/>.
- Turtiainen, Matti: ”Sijoituspalvelut ja asiakas”. Alma Talent 2018, 1. painos. ISBN 9789521435393

## 5 Sijoittajan verotus sekä perhe- ja perintöoikeuden perusteet

### 5.1 Tavoitteet

Tutkinnon suorittajan tulee tuntea sijoituskohteiden verokäytännöt sekä pääoma-, perintö- ja lahjaverotuksen perusteet.

Tutkinnon suorittajan tulee lisäksi tuntea pääomatulojen verotuksen sekä perhe- ja perintöoikeuden keskeinen sisältö yksityishenkilösijoittajan verosuunnittelun näkökulmasta. Suorittajan tulee myös ymmärtää verotuksen ja perheoikeudellisten sääntöjen välinen yhteys sijoittajan kannalta siten, että tämä osaa ohjata asiakasta sijoitusvalinnoissaan asiakkaan kokonaistilanne huomioiden. Tavoitteena on, että suorittaja ymmärtää sijoitustuotteiden yleiset veroseuraamukset, joita asiakkaalle aiheutuu liiketoimien yhteydessä. Suorittajan tulee lisäksi tuntea myös elinkeinoverotuksen perusteet.

### 5.2 Oppimateriaali

- APV-tutkinnot materiaali: ”Verotus - kokooma”. V2  
Moniste kokonaisuudessaan. Opas löytyy osoitteesta <http://www.aaltoee.fi/ohjelma/sijoituspalvelututkinnot/sisalto-aikataulu> (alavalinta osaamisvaatimukseen kuuluvaa oppimateriaalia).
- Pörssisäätiö: ”Sijoittajan vero-opas 2018”.  
Opas löytyy osoitteesta [www.porssisaatio.fi/opetus](http://www.porssisaatio.fi/opetus).
- Finanssiala: ”Perhe- ja perintöoikeutta pääpiirteissään”.  
Materiaali löytyy osoitteesta <http://www.aaltoee.fi/ohjelma/sijoituspalvelututkinnot/sisalto-aikataulu> (alavalinta osaamisvaatimukseen kuuluvaa oppimateriaalia).
- Hoppu, Esko – Hoppu, Kari: ”Kauppa- ja varallisuus oikeuden pääpiirteet”.  
Alma Talent 2016, 16. Painos. Sivut 481-513. ISBN 9789521425165.
- Fasoúlas, Elina – Manninen, Petri – Niiranen, Ville: ”Sijoittajan verotus”.  
FINVA 2014. 2. Uudistettu painos. ISBN 9789525684698.

## LIITE 1 VINKKEJÄ OPPIMATERIAALIN HANKKIMISEEN

### **Nasdaq:n ”Opi optiot” ja ”Opi Osakkeet” -oppaat**

Kirjatilauksen voit lähettää myös osoitteeseen [koulutus@nasdaq.com](mailto:koulutus@nasdaq.com). Kirjat toimitetaan postiennakolla.

### **Sijoitusrahasto-opas, Sijoittajan korko-opas ja Sijoittajan vero-opas**

Nämä oppaat saat tulostamalla internetistä osoitteessa: [www.porssisaatio.fi](http://www.porssisaatio.fi).

### **Muut kirjat**

Kirjakaupoista

### **Muuta vapaaehtoista luettavaa (ei tenttiaineistoa)**

Rahastot:

<http://www.finanssiaala.fi/materiaalit/FK-julkaisu-Sijoitusrahastotutkimus-2015.pdf>

Eettinen sijoittaminen:

Malkiel, Burton G.: ”*Sattuman kauppaa Wall Streetillä*”. Alma Talent 2012. ISBN 9789521418785.

Mandelbrot, Benoit ja Hudson, Richard L.: ”*Huonosti käyttäytyvät osakkeet*”. Alma Talent 2016. ISBN 9789521428135

**LIITE 2 SIJOITUSNEUVOJAN TUTKINTO APV2 KIRJA- JA MONISTELUETTELO**

## KIRJALUETTELO:

- Fasoúlas, Elina – Manninen, Petri – Niiranen, Ville: *"Sijoittajan verotus"*. FINVA 2014. 2. Uudistettu painos. ISBN 9789525684698.
- Hoppu, Esko – Hoppu, Kari: *"Kauppa- ja varallisuusosoikeuden pääpiirteet"*. Alma Talent 2016, 16. Painos. ISBN 9789521425165.
- Järvinen, Sami – Parviainen, Antti: *"Pääomaturvattu sijoittaminen"*. Alma Talent, 2014. 3. uudistettu painos. ISBN 9789521421686.
- Kallunki Juha-Pekka – Martikainen, Minna – Niemelä, Jaakko: *"Ammattimainen sijoittaminen"*. Alma Talent 2012, 7. painos. ISBN 9789521417634.
- Knüpfer, Samuli – Puttonen, Vesa: *"Moderni Rahoitus"*. Alma Talent, 2018, 10. painos, ISBN 9789521434327.
- Lindholm, Timo – Kettunen Juhani: *"Gloaali kansantalous"*. Helsinki, Edita Publishing Oy, 2016, 1. painos. eISBN 9789513770563, ISBN 789513768003.
- Nasdaq: *"Opi osakkeet"*. 11. painos.
- Nasdaq: *"Opi optiot"*. 26. painos.
- Puttonen, Vesa – Repo, Eljas: *"Miten sijoitan rahastoihin"*. Alma Talent, 2011, 5. painos. ISBN 9789510378076.
- Salmi, Ilari: *"Mitä tilinpäätös kertoo?"*. Edita, 2015, 8-9. painos. ISBN 9789513762391.
- Turtiainen, Matti: *"Sijoituspalvelut ja asiakas"*. Alma Talent 2018, 1. painos. ISBN 9789521435393

## MONISTELUETTELO:

- APV-tutkinnot materiaali: ”*Rahanpesu*”. V2.  
Opas löytyy osoitteesta: <http://www.aaltoe.fi/ohjelma/sijoituspalvelututkinnot/sisalto-aikataulu> (alavalinta osaamisvaatimukseen kuuluvaa oppimateriaalia).
- APV-tutkinnot materiaali: ”*Markkinoiden väärinkäyttö*”. V2.  
Opas löytyy osoitteesta: <http://www.aaltoe.fi/ohjelma/sijoituspalvelututkinnot/sisalto-aikataulu> (alavalinta osaamisvaatimukseen kuuluvaa oppimateriaalia).
- APV-tutkinnot materiaali: ”*Markkinapaikkojen sääntely*”. V1.  
Opas löytyy osoitteesta: <http://www.aaltoe.fi/ohjelma/sijoituspalvelututkinnot/sisalto-aikataulu> (alavalinta osaamisvaatimukseen kuuluvaa oppimateriaalia).
- APV-tutkinnot materiaali: ”*Verotus - kokooma*”. V2.  
Opas löytyy osoitteesta: <http://www.aaltoe.fi/ohjelma/sijoituspalvelututkinnot/sisalto-ai-kataulu> (alavalinta osaamisvaatimukseen kuuluvaa oppimateriaalia).
- APV-tutkinnot materiaali: ”*Joukkorahoitus*”. V2.  
Opas löytyy osoitteesta: <http://www.aaltoe.fi/ohjelma/sijoituspalvelututkinnot/sisalto-aikataulu> (alavalinta osaamisvaatimukseen kuuluvaa oppimateriaalia).
- Finanssiala: ”*Markkinakatsaus*”. Uusin saatavilla oleva painos. Materiaali kokonaisuudessaan. Materiaali löytyy osoitteesta <https://www.sijoitustutkimus.fi/palvelut/instituutio-sijoittajille/rahastoraportti/> (alavalinta viimeisin markkinakatsaus).
- Finanssiala: ”*Perhe- ja perintöoikeutta pääpiirteissään*”.  
Materiaali löytyy osoitteesta <http://www.aaltoe.fi/ohjelma/sijoituspalvelututkinnot/sisalto-aikataulu> (alavalinta tutkintovaatimukseen kuuluvaa oppimateriaalia).
- FINSIF: ”*Vastuullisen sijoittamisen opas*”. FINSIF 2017. Opas löytyy osoitteesta <https://www.finsif.fi/vastuullisen-sijoittamisen-opas/>.
- Pörssisäätiö: ”*Sijoittajan korko-opas*”.  
Opas löytyy osoitteesta <http://www.porssisaatio.fi/opetus>
- Pörssisäätiö: ”*Sijoittajan vero-opas 2018*”.  
Opas löytyy osoitteesta [www.porssisaatio.fi/opetus](http://www.porssisaatio.fi/opetus)
- Ylönen Marjo: ”*Eläkesäästäminen 2017*”. Vakuutus- ja rahoitusneuvonta 2017.  
Teksti löytyy Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan kotisivuilta [www.fine.fi](http://www.fine.fi) kohdasta julkaisut.

### LIITE 3 SIJOITUSPALVELUALAN TUTKINTOJEN VAATIMUSTASOT

Sijoituspalvelualan tutkintojen eri osa-alueilla vaadittavan osaamisen taso määritellään neljällä tasolla.

Tenttien tehtävät laaditaan tämän luokituksen mukaisesti ja vaatimusten kuvauksella pyritään helpottamaan tenttiin valmistautumista sekä valmentavien koulutusten suunnittelua. Vaativuustasot ovat maksimitasoja, ja tehtävät voivat olla vaatimuksiin merkittyä vähemmän vaativiakin. Vaativuustasot ovat seuraavat:

- A-taso eli analyysitaso**
- B-taso eli soveltamistaso**
- C-taso eli ymmärtämistaso**
- D-taso eli muistamistaso**

Tasoerittelyn tarkoituksena on auttaa tenttijää erottamaan vähemmän tärkeä materiaali keskeisestä materiaalista.

#### TASOJEN KUVAUKSET

**A-taso: analyysi.** Analyysitason tehtävillä pyritään mittamaan suorittajan syvempää osaamista annetulla aihealueella. Tehtävien ratkaisemiseksi suorittajan tulee pystyä jäsentämään ongelma pienempiin alakysymyksiin ja ratkaisemaan tehtävän osaongelmat kyetä tekemään oikeat johtopäätökset kokonaisongelman ratkaisemiseksi.

**B-taso: soveltaminen.** B-tason tehtävillä pyritään mittamaan suorittajan kykyä soveltaa kyseisen osa-alueen tietoja annettuihin ongelmiin. Tehtävät edellyttävät teorioiden käyttökykyä tyypillisissä vaihtoehtotilanteissa.

**C-taso: ymmärtäminen.** C tason tehtävillä pyritään mittaamaan suorittajan ymmärrystä asioiden syy-seuraussuhteista, toiminnasta ja muista vastaavista asioiden keskinäisistä vaikutussuhteista.

**D-taso: muistaminen ja tunnistaminen.** Tällä tasolla suorittajalta edellytetään, että hän muistaa käsitteet tai määritelmät. Tällaiset tehtävät voivat kysyä jotain määrättyä käsitettä, määritelmää, termiä tai yksittäistä faktaa.

## VAATIVUUSTASOJEN KUVAUKSET OSAAMISVAATUMUSTEN OSA-ALUEITTAIN

Osa-alueiden keskeiset sisältökohdat ja niihin liittyvä osaamisen vaatimustaso on kuvattu osa-alueittain. Erittelyn tarkoituksena on auttaa tenttijää jäsentämään osaamisvaatimusmateriaalia ja valmistautumaan tutkinnon suorittamiseen.

### 1. Kansantalous ja rahoitusmarkkinoiden rakenne

Aihealue	Vaadittava taso
I Kansantalous	B
- Peruskäsitteet	
- Taloudelliset järjestelmät	
II Kysyntä ja tarjonta määräävät hinnan	B
- Hinnanmuodostus	
- Kysyntä ja tarjonta	
III Työmarkkinat ja tulopoliittika	C
IV Rahoitusmarkkinoiden rakenne	A
- Rahamarkkinat	
- Joukkovelkakirjamarkkinat	
- Osakemarkkinat	
- Valuuttamarkkinat	
- Johdannaismarkkinat	
- Kaupan selvitys	
- Rahoituksen välittäjät, järjestöt, pankit, vakuutuslaitokset, valvonta	
- Sijoitusrahastot	
V Kansainvälinen talous	B
- Maailmantalous, Rahaliitto ja EU	
- Ulkomaankaupan merkitys	
- Yhteydet kv. markkinoihin	
VI Julkinen talous: veroja ja palveluja	C
- Valtion taloudellinen rooli	
- Kuinka julkinen valta puuttuu talouteen	
- Finanssi ja rahapolitiikan peruskäsitteet	
VII Kansantalouden kiertokulku	C
- Makrotalusteoria	
- Bruttokansantuote	
VIII Tuotannon kasvu ja elintaso	C
IX Suhdannevaihtelut	B
- Työttömyys	
- Inflaation selitykset	
- Inflaation vaikutukset rahoitusmarkkinoihin	
X Rahapolitiikka ja rahoitusmarkkinoiden integraatio	B
- Rahapolitiikan lähtökohdat	
- Euroalueen talouden ja rahoitusjärjestelmän rakenne	
- Rahapolitiikan toteuttaminen	
- EKP:n rahapolitiikan keinot ja vaikutukset rahoitusmarkkinoihin	
- Suomen Pankki eurojärjestelmässä	



## 2. Yritystalous

Aihealue	Vaadittava taso
I Tilinpäätösanalyysin tausta	B
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Tilinpäätösanalyysin määritelmä</li> <li>- Tilinpäätösinformaation tarjoajat ja lainsäädäntö</li> <li>- Tilinpäätösanalyysin käyttäjät</li> <li>- Osakemarkkinoiden tuottama informaatio</li> <li>- Kansantaloudellinen informaatio</li> </ul>	
II Tilinpäätöstietojen oikaiseminen	C
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Tuloslaskelman oikaisutoimenpiteet</li> <li>- Taseen oikaisutoimenpiteet</li> <li>- Kirjanpitolainsäädännön uudistuksen vaikutukset</li> </ul>	
III Keskeisimmät tunnusluvut ja niiden tulkinta	A
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Kannattavuus</li> <li>- Vakavaraisuus</li> <li>- Maksuvalmius</li> </ul>	
IV Rahavirtalaskelmat ja niiden tulkinta	D
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Kassavirtalaskelmat ja niiden pohjalta laaditut tunnusluvut ja tulkinta</li> </ul>	
V Markkinaperusteinen tilinpäätösanalyysi	A
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Keskeiset tunnusluvut</li> <li>- Tilinpäätöstietojen yhteys osakkeiden tuottoihin</li> <li>- EVA</li> <li>- Osaketuotot ennustava tilinpäätösvoittoa</li> <li>- Erilaisten voittokäsitteiden näkyminen hinnoissa</li> <li>- Markkinoinen reagointi tilinpäätöstietojen julkaisemiseen</li> </ul>	
VII Tunnuslukujen tilastollisesta analysoinnista	B
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Tunnuslukumuodon oletuksesta</li> <li>- Konkurssin ennustaminen ja luottokelpoisuus</li> <li>- Tunnuslukujen luokittuminen</li> </ul>	

### 3. Sijoitustuotteet ja sijoittaminen

Aihealue	Vaadittava taso
I Rahoitusvälineet, ominaisuudet ja hinnoittelu	A
- Osakkeet	
- Joukkovelkakirjalainat	
- Optiot ja vaihtovelkakirjalainat	
- Muut rahoitusvälineet	
II Sijoittamisen perusteita	A
- Osakesijoittamisen peruskäsitteet	
- Tuotto, riski	
- Hajauttaminen	
- CAPM, oman pääoman tuottovaatimus	
- Sijoitusstrategiat	
- Markkinoiden tehokkuus	
III Johdannaisten perusteet	B
- Johdannaispörssit	
- Optioiden ja muiden johdannaisten peruskäsitteitä	
- Erilaiset johdannaistuotteet	
IV Johdannaisten hinnoittelu	B
- Optioiden arvonmääritys	
- Futuurien arvoon vaikuttavat tekijät	
V Johdannaisten käyttö	C
- Perusstrategiat	
- Riskienhallinta johdannaisilla	
VI Korkosijoitukset	A
- Raha- ja pääomamarkkinat	
- Instrumenttien hinnoittelu	
- Tuotto, riski ja likviditeetti	
- Riskimittarit	
- Suorat korkosijoitukset	
- Korkorahastot	
VIII Yrityksen arvonmääritys	B
- Yrityksen arvonmäärittämisen tarve ja perusteet	
- Yleisesti käytetyt arvostusmallit	
- Pääoman tuottovaatimus yrityksen arvonmäärityksessä	
IX Sijoitusrahastot	A
- Toimintaperiaate	
- Rahastotyypit	
- Rahastoihin sijoittaminen	
- Rahastoyhtiön hallinto	
- Palkkiot	
- Rahastojen valvonta ja rahastolainsäädäntö	
- Rahastoinformaatio	
- Rahastojen verotuksen perusteet	
X Salkunhoito	B

- Salkunhoitotyylit; aktiivinen/ passiivinen salkunhoito
- Suhteellinen tuotto / absoluuttinen tuotto
- Johdannaisten ja osakelainojen käyttö salkunhoitossa
- Sijoitusrahastolain sijoitustoimintaa koskevat rajoitukset
- Arvonlaskenta, arvonlaskennan erityiskysymykset, raportointi

#### 4. Sijoituspalvelujen tarjontaa koskeva lainsäädäntö, viranomaisnormit ja itsesääntely

Aihealue	Vaadittava taso
I Kauppa- ja varallisuus oikeuden perusteet	B
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Oikeusnormit, -subjektit, -toimet</li> <li>- Edustus</li> <li>- Velka- ja maksusuhteet, vakuudet</li> <li>- Vahingonkorvaus ja vakuutus</li> </ul>	
II Markkinapaikkojen sääntely	C
III Rahanpesu	A
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Asiakkaiden tunnistaminen</li> <li>- Rahanpesun tunnusmerkistö</li> <li>- Sisäpiirisäännökset</li> <li>- Poliittisesti vaikutusvaltaiset henkilöt</li> <li>- Rahanpesuun liittyvät menettelytavat</li> <li>- Rahanpesun valvonta</li> <li>- Rangaistussäännökset</li> </ul>	
IV Markkinoiden väärinkäyttö	B
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Sisäpiirin tiedon ja markkinoiden väärinkäyttö</li> <li>- Rangaistussäännökset</li> </ul>	
V Menettelytapasäännökset	B
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Yleiset säännökset, sijoituspalveluyrityksen perustaminen ja omistaminen</li> <li>- Sijoituspalveluyrityksen toiminta</li> <li>- Tilinpäätös ja -tarkastus, vakavaraisuus ja riskit</li> <li>- Menettelytavat asiakassuhteissa</li> <li>- Erinäiset säännökset: salassapitovelvollisuus, asiakkaan tunnistaminen, vahingonkorvaus, asiakasvarojen säilyttäminen.</li> <li>- Sijoituspalveluiden markkinointi</li> <li>- Rangaistussäännökset</li> <li>- Eettiset säännöt</li> </ul>	
VI Vastuullinen sijoittaminen	B
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Vastuullisen sijoittamisen käsitteet ja lähestymistavat</li> </ul>	

## 5. Sijoittajan verotus sekä perhe- ja perintöoikeuden perusteet

Aihealue	Vaadittava taso
I Verotuksen pääpiirteet	A
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Yksityishenkilöiden verotuksen pääpiirteet</li> <li>- Sijoitusten tuottojen verotus</li> <li>- Korkotulojen, rahastojen voitto-osuuksien, sekä vuokratuottojen verotus</li> <li>- Vakuutuslaitosten verotus</li> <li>- Luovutusvoittojen ja -tappioiden verotus</li> <li>- Korkovähennykset</li> <li>- Varallisuusvero</li> <li>- Varainsiirtovero</li> <li>- Kiinteistöverotuksen perusteet</li> <li>- Puun myyntitulojen verotuksen perusteet</li> <li>- Lahjoitusten ja perintöjen verotuksen perusteet</li> <li>- Verosuunnittelun perusteet</li> </ul>	
II Sijoittajan verosuunnittelu	B
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Sijoitustoiminnan kulujen vähentäminen verotuksessa</li> <li>- Eläkevakuutusten ja sijoitusvakuutusten verotus</li> <li>- Perintö- ja lahjaverosuunnittelu</li> <li>- Ulkomaisten sijoitusten verotus</li> <li>- Verotusmenettely ja muutoksenhaku</li> <li>- Sijoittaminen elinkeinotoimintana ja sijoitustoiminta yhtiön kautta</li> </ul>	



**APV**  
SIIJOITUS  
TUTKINNOT

Aalto EE Helsinki

Mechelininkatu 3 C  
00100 Helsinki

**AEE** Aalto University  
Executive Education

Finanssiala ry

Itämerenkatu 11-13  
00180 Helsinki  
[www.finanssiala.fi](http://www.finanssiala.fi)

 **FINANSSIALA**